

Програмні документи із соціальної роботи

ДОКУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ШКІЛ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЩОДО ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SCHOOLS OF SOCIAL WORK STATEMENT ON SOCIAL WORK RESEARCH

У 2014 році члени правління Міжнародної Асоціації Шкіл соціальної роботи (МАШСР) ухвалили програмний документ щодо досліджень у соціальній роботі (*The IASSW Statement on Social Work Research*)¹. Цей документ призначений для всіх рівнів освіти з соціальної роботи, особливо для її третього (докторського) рівня, та, поряд з іншими міжнародними документами («Світовими стандартами освіти і підготовки фахівців із соціальної роботи», 2004 рік; «Етичними принципами соціальної роботи», 2004 рік; «Світовими пріоритетами соціальної роботи і соціального розвитку: зобов'язання щодо дій», 2012 рік, «Глобальним визначенням соціальної роботи», 2014 рік), формує концептуальну базу для дослідницької складової професійної підготовки фахівців із соціальної роботи. Основоположним у ньому є визнання взаємозв'язку практики, викладання, дослідження у соціальній роботі, відтак дослідження і навчання дослідницькій роботі мають становити невід'ємну частину освіти з соціальної роботи на всіх її рівнях.

¹ Оригінальний документ розташовано тут: <https://www.iassw-aiets.org/the-iassw-statement-on-social-work-research-july-2014/>

Інформація про рукопис

Надійшов до редакції:

21.08.2017

Рецензований:

23.08.2017

Прийнятий до друку:

28.08.2017

Відповідно до своїх основних завдань щодо посилення освіти з соціальної роботи на глобальному рівні МАШСР має намір посилити дослідження соціальної роботи. Цей програмний документ стосовно досліджень узгоджено з цілями соціального розвитку, окресленими у «Глобальному визначенні соціальної роботи», ухваленому МАШСР та Міжнародною Федерацією соціальних працівників у 2014 році.

Метою досліджень у соціальної роботи є розвиток знань задля підтримки місії та цілей соціальної роботи як академічної дисципліни та професії. Дослідження у соціальній роботі здійснюються, зокрема, задля того, щоб допомогти зрозуміти індивідуальні, міжособистісні та ширші соціальні й структурні проблем, а також їх наслідки: 1) оцінка потреб та ресурсів людей у їхніх середовищах та мінливих контекстах їхнього життя; 2) забезпечення інформацією для розробки, впровадження та оцінювання політики, програм та послуг, особливо для маргіналізованих та уразливих груп населення; 3) покращення соціального добробуту та розвиток прав людини, соціальної, економічної та екологічної справедливості. Дослідницька діяльність у сфері соціальної роботи, в кінцевому підсумку, є механізмом підвищення кваліфікації в галузі соціальної роботи, послуг та освіти.

Визнання зв'язків між практикою та навчально-науковою діяльністю у соціальній роботі означає, що дослідження повинні бути невід'ємною частиною освіти з соціальної роботи при підготовці бакалаврів,

магістрів, аспірантів та на післядипломному рівні. Важливо, щоб практика соціальної роботи отримувала дослідницьку інформацію. Не менш важливо, щоб уроки з практики були включені в дослідження та навчальні заходи. Ключовим елементом дослідження у соціальній роботі є подолання відриву освіти від досліджень, а також досліджень від практики, об'єднання викладання, дослідження, залучення громад та практичної освіти на місцях. Контекстно-чутливі та релевантні дослідження мають забезпечувати педагогів інформацією для вибору стратегій навчання, а їх результати сприяти створенню науково обґрунтованої професійної культури у рамках критичної парадигми, яка ставить питання щодо доказовості практики.

Дослідження у соціальній роботі підтримують як етичні стандарти науки, так і практики соціальної роботи; вони спрямовані на сприяння соціальній справедливості, добробуту особистості та громади, гідності людини як основних цінностей, що лежать в основі прав людини та соціальної відповідальності. Етика досліджень у соціальній роботі спрямована на забезпечення найкращих інтересів користувачів послуг і вразливих та /або соціально незахищених груп і сприяє розвитку підходів у сфері освіти, досліджень та практики.

Дослідження у соціальній роботі використовують досить різноманітні методологію та методи, визнають множинність, різноманітність, багатовісні реалії/істини та різні способи дослідження та пізнання. Важливе значення для досліджень у соціальній роботі має критичний аналіз різних контекстів, в яких відбувається дослідження, використання різних гносеологічних підходів, опертя на якісні, кількісні та змішані методи. Ґрунтуючись на мультиметодному, порівняльному, між- та трансдисциплінарному й міжнародному підходах, дослідження соціальної роботи продукують важливі та інноваційні знання.

Дослідження соціальної роботи, продукування та поширення знань відбуваються в динамічних та діалектичних мережах різних зацікавлених сторін – викладачів соціальної роботи та дослідників, практиків, фахівців, розробників політики та користувачів послуг. Дослідження соціальної роботи сприяють появі дослідницької генерації, генерації знань через практику та діяльність, тому вони є орієнтованими на процес та засновані на довгостроковій практичній взаємодії з користувачами служб і громадами.

З огляду на відданість соціальної роботи питанням справедливості, прав людини й участі у побудові більш рівноправних суспільств, дослідники соціальної роботи не можуть залишатися нейтральними та байдужими. У своїх дослідженнях вони мають керуватися документами Міжнародної асоціації шкіл соціальної роботи та Міжнародної Федерації соціальних працівників – «Етичними принципами соціальної роботи», «Світовими стандартами освіти й підготовки фахівців з соціальної роботи», «Світовими пріоритетами соціальної роботи і соціального розвитку: зобов'язання щодо дій», «Глобальним визначенням соціальної роботи», що визначають сферу компетенції соціальної роботи з дотримання принципів прав людини, досягнення соціальної справедливості, поваги до різноманітності та контекстуальної відповідності. Дослідження соціальної роботи мають критичну позицію навіть у тому, що стосується цих ціннісних принципів. Дослідження мають допомогти нам побачити критичні моменти у нашій діяльності.

Переклад з англійської Тетяни Семігіної